

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA
3.Kf.27.552/2007/9. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szövényi Márk pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Központi Igazságügyi Hivatal (1117 Budapest, Hauszmann Alajos u. 1.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2007. november 26. napján kelt 7.K.30.437/2007/4. számú ítélete ellen a felperes 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Dr. Szövényi Márk pártfogó ügyvéd díját 20.000 (húszezer) forintban állapítja meg, melyet az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A ... Városi Bíróság 1994. november 28-án kelt 40.Pk..... számú holtnak nyilvánító végzése szerint, ... 1943. év június 15. napján háborús események következtében meghalt.

A felperes az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a

kárpótlás lezárásáról rendelkező 2006. évi XLVII. törvény alapján személyi kárpótlás iránti kérelmet nyújtott be édesapja, néhai életvesztése miatt. Az adatlapon az életvesztés okaként azt jelölte meg, hogy a sérelmet szenvedett a szovjet kényszermunka ideje alatt hunyt el. Csatolta a rokoni kapcsolat igazolásaként saját és a sérelmet szenvedett születési anyakönyvi kivonatát, a sérelem elszenvedésének bizonyítására a fenti holtnak nyilvánító végzést.

Az alperes a felperes igényét a 2007. május 10-én kelt 5648173-5. számú határozatával elutasította azzal az indokolással, hogy a kérelemben előadott életvesztés esete nem tartozik a törvényben meghatározott kárpótlásra jogosító jogcímek hatálya alá, a sérelmet szenvedett nem deportálás, szovjet kényszermunka ideje alatt hunyt el, halálát nem magyar hatóság vagy hatósági személy politikai indíttatású önkénye okozta.

Az alperes határozatának felülvizsgálata iránt a felperes élt keresettel, melyben előadta, hogy mint hadiárvának, árvaellátás jogcímen járt volna pénzbeli ellátás.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az 1997. évi XXIX. törvénnyel módosított, az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 2. § (1) bekezdés c) pontja, valamint a 2/B. § (1) bekezdése alapján azzal érvelt, hogy a hivatkozott rendelkezések értelmében a hadifogságba esett katonát 1945. év augusztus 1. napjával lehet kényszermunkára hurcoltnak tekinteni. A felperes édesapja - a holtnak nyilvánító végzés szerint - ezt megelőző időpontban hunyt el katonai szolgálat teljesítése során, ezért a kérelmét nem lehetett teljesíteni. Jelezte, hogy sem az alperesnek, sem a bíróságnak nincs hatásköre az árvasági ellátás megállapítására.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása iránt a felperes élt fellebbezéssel. Előadta, hogy tanúval tudja bizonyítani, hogy 1943-ban vitték el az édesapját. Továbbra is sérelmezte, hogy miért nem ítélték meg részére árvaellátást.

Az alperes a fellebbezésre tett ellenkérelmében a határozati álláspontjának fenntartásával az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, perköltség igénye nem volt.

A fellebbezés nem alapos.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a rendelkezésre álló adatok alapján kárpótlásra nem jogosult. Jogi indokait a másodfokú bíróság a pontosított tényállás alapján az alábbiak szerint pontosítja, egyben kiegészíti.

A kárpótlásra való jogosultság feltételeit jogszabályok szabják meg. Így a Kpt. 2. § (1) bekezdésének d) pontja alapján egyösszegű kárpótlás jár az élet elvesztéséért, ha a sérelmet szenvedett kényszermunka ideje alatt halt meg. Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott Kpt. 2/B. § (1) és (2) bekezdései szerint kárpótlás jár a

szovjet szervek által történt kényszermunkára hurcolásért, a szovjet bíróság politikai indítékú ítélete, vagy más szovjet hatóság intézkedése alapján végrehajtott szabadságelvonásért. 1945. augusztus 1-től kell a szovjet hadifogságba esett katonát kényszermunkára hurcoltnak tekinteni. Ebből következően az 1945. augusztus 1-je után a kényszermunka ideje alatt bekövetkezett halál ténye jogosítja a szovjet hadifogságban elhunytak hozzátartozóit a Kpt. 2. § (1) bekezdése d) pontja szerinti kárpótlásra. A rendelkezésre álló adatok szerint a sérelmet szenvedett háborús események áldozata lett, a felperes előadása szerint kényszermunkára hurcolták. Nincs adat arra, hogy civil személyként vagy katonai szolgálat ideje alatt következett-e be ez a sérelem mint ahogy arra sem, hogy a szovjet szervek részéről történt-e a felperes édesapjának az elhurcolása.

A Legfelsőbb Bíróság 1/2002. Közigazgatási jogegységi határozatának 1. pontja, a kárpótlás megállapításának akadályaként fogalmazza meg azt, ha a sérelem elszenvedését az igénylő hitelt érdemlő módon nem igazolja. Ezzel kapcsolatosan a jogegységi határozat kifejti, hogy a kárpótlást megalapozó sérelem igazolása a kárpótlást igénylő kötelezettsége és részére kárpótlás akkor állapítható meg, ha jogosultságát okirattal igazolja. Az igazolásra szolgáló okiratoknak a jogegységi határozat szerint meg kell felelniük a Pp. 195. §-ában (közokirat) és a 196. §-ban (magánokirat) írt követelményeknek. A sérelem elszenvedésének hitelt érdemlő igazolási módját az életvesztés, halotti anyakönyvi kivonattal történő igazolásában jelöli meg, illetőleg erre alkalmas a bíróság jogerős holttá nyilvánító végzése is.

Nem hagyhatta figyelmen kívül az elsőfokú bíróság, hogy a sérelmet szenvedett, 1945. augusztus 1. napja előtt háborús események következtében halt meg. A Ptk. 25. § (1) bekezdése értelmében a holtnak nyilvánított személyt az ellenkező bizonyításig halottnak kell tekinteni. A perben rendelkezésre állt a holtnak nyilvánító végzés, amely a halál időpontjára nézve azt a megdönthető törvényi vélelmet állítja, hogy a holtnak nyilvánított abban az időpontban halt meg, amelyet a határozat a halál időpontjául megjelölt. A holtnak nyilvánító végzésben foglaltak megdöntésére ezért a felperes által hivatkozott tanúvallomás jelen perben nem alkalmas bizonyítási forma.

A Kpt. 2. § (1) bekezdés c) pontjára, mint kárpótlásra jogosító sérelemre a felperes nem hivatkozott, így azt külön vizsgálni nem kellett.

A törvényalkotó sem a hatóság, sem az eljáró bíróság részére nem alapított méltányossági jogkört, ennél fogva az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására ilyen alapon nem kerülhetett sor.

A felperes sérelmezte a hadiellátás hiányát. A Fővárosi Ítéltábla erre figyelemmel az alábbiakról tájékoztatja.

A második világháború folyamán, majd azt követően 1948-ig kormányrendeletek, miniszteri rendeletek és utasítások szabályozták a hadigondozotti ellátást. 1948-ban politikai döntés nyomán eltörölték a hadigondozottakról való gondoskodás minden formáját, társadalmi szervezetük működését betiltották, székházukat államosították.

Ebben az időszakban mintegy 800 ezer hadigondozott élt hazánkban, részben I. világháborús, de zömében II. világháborús sérült.

A hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Tv.) 10. §-a szerint a volt hadiárva, akinek a korabeli hadigondozó hatóság által megállapított pénzellátását megszüntették, vagy aki ilyen ellátás iránti kérelmet politikai okból elő sem terjesztett, az elmaradt pénzellátás kompenzálására egyösszegű térítésre jogosult, a 29. § szerint annak folyósítása 1995. január 1-jétől esedékes. A Tv. végrehajtásáról szóló 113/1994.(VIII.31.) Korm. rendelet szerint a hadigondozási igényjogosultság megállapítása iránti eljárás kérelemre indul. A Tv. 26. § (1) bekezdése szerint a hadigondozás iránti igény határidő-korlátozás nélkül bármikor előterjeszthető. Hadigondozási ügyekben elsőfokon eljáró hatóság a hadigondozott lakóhelye szerinti illetékes települési önkormányzat jegyzője, aki arról határozattal dönt. A hivatkozott rendelkezések értelmében az elsőfokú bírósággal egyezően a másodfokú bíróság sem foglalkozhatott a felperes ilyen irányú igényével, annak megállapítása végett az önkormányzat jegyzőjénél kell kérelmet előterjesztenie.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az alperes másodfokú perköltséget nem igényelt, így a másodfokú bíróságnak e tekintetben a Pp. 78. § (1)-(2) és 79. § (1) bekezdése alapján rendelkeznie nem kellett.

A felperes részére kirendelt párfogó ügyvéd általános forgalmi adót is tartalmazó díját a kirendelés időpontjában hatályos 7/2002.(III.30.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés a) pontja és a (4) bekezdése, valamint az 5. § (2) bekezdése alapján állapította meg.

Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdésének k) pontja alapján illetékmentes.

Budapest, 2008. június 4. napján

Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, **Dr. Szőke Mária s.k. előadó bíró,**

Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő